

for Menneskematerialet saaledes blevet højet paa forkert. Vis. Jeg gentager her, hvad jeg allerede har sagt, at det er forkert, at vi højner det paa denne Maade. Erfaringen viser, at netop de Elever, der begynder paa bar Bund ud fra smaa Hjem med stor Energi og i Almindelighed med en Begavelse over Gennemsnittet, kan være ganske uvidende ved Begyndelsen, men naar de kommer til det tredje Aar, hvor Modenheden skal vise sig, er det dem, der overgaar de andre. Maa jeg her pege paa et ganske ejendommeligt Faktum. Man tror, det er en Gevinst, at Seminarieeleverne er Studenter i Forvejen. Min Erfaring er ganske modsat. Studenterne og til Dels Præliminaristerne har en vis Træning, visse Rubrikker, visse Maader at tænke paa, som er dem indgivne, men den friske Jordfornemmelse, hvis jeg maa bruge dette Udtryk, det rene Instinkt, som sætter Ret og Uret ud fra den rene Naturgrund, som ræsonnerer rent barnligt forstandigt, men derfor i Almindelighed saa overordentlig rationelt og logisk, er allerede ødelagt hos Studenterne. Men den findes hos disse jordfødte Mennesker, i en saadan Grad, at det, der er Lykken ved at være Seminarie lærer, og det en Lykke, som ingen, der ikke selv har oplevet den, kan tænke sig, egentlig er dette at have en Klasse, hvor Eleverne følger en fra den første Dag, i Begyndelsen og maaske de to første Aar i største Tavshed, men med Øjne, der udtrykker Opmærksomhed; efterhaanden begynder saa draabevis deres Indlæg i Debatteerne i Timerne, og saa opdager man, at disse Mennesker paa en frisk Maner siger noget, som de andre ikke kan sige. At opleve det er en Glæde, som jeg har haft i mange Aar, og som jeg er bange for sættes over Styr ved hele denne Metode. Og endelig tager man ogsaa fejl, hvis man tror, at det er saa forfærdelig stor en Gevinst at faa Eleverne ind med lidt flere Kundskaber, fordi det vil være mere tidsbesparende. Erfaringen viser allerede nu, at vi fore at sammensætte dette uensartede Menneskemateriale maa begynde fra Begyndelsen, med det, der er kaldet de mest elementære Kundskaber. Vi maa tage disse elementære Kundskaber op fra Bunden for at føre Klassen sammen til en Enhed, og det vil ikke blive en Smule anderledes i Fremtiden.

Fra hvilket Standpunkt jeg da end ser Sagen, forekommer det mig, at hele den Tankegang, der ligger bag ved denne Metode til at helbrede de Mangler, man

kan paapege, er forkert. Det Princip, man har anvendt, er i Virkeligheden bygget paa, at man har set Eleverne springe over, hvor Gærdet var lavest, og har set Lærerne hjælpe dem til at springe over, hvor Gærdet var lavest — i Parentes bemærket vistnok med Rette, jeg tror, at Livet her paa en sund Maade har været stærkere end alle Eksamensanordninger og alle Regler og Forskrifter. Men da man saa er sprunget saa nemt over, og det begynder at genere paa Grund af den store Tilstrømning, siger man: Noget maa der gøres. Ja, hvad skal der gøres? For en Tankegang, der tænker lige ud ad Landevejen, er det lige til: Saa gør vi det Gærde en Alen eller to højere. Man spørger ikke sig selv: Er det ikke selve Gærdeinstitutionen, der er forkert?

Lad mig da kort skildre, hvad jeg synes er den naturlige Vej i hele denne Sag. Det er den at sige til sig selv: En dansk Bondedreng og en dansk Borgersøn har i Kraft af sin Almueskoleundervisning visse Kundskaber. Han kan til en vis Grad læse, skrive og regne. Han har lidt Kendskab til Bibelhistorie, Geografi og maaske til andre Smaating. Det er denne Kundskab, han skal have opfrisket. Derfor har vi en Optagelsesprøve. Det er denne Kundskab, han, som Kancelliskrivelsen af 1818 siger, til enhver Tid skal søge at udvide i de mellemliggende Aar. Han skal komme som et Menneske, der har været vaagen og har skaffet sig en naturlig Viden, og det er denne naturlige Viden, der skal være Udgangspunktet for danske Lærere. Det er paa den, de skal optages, og Optagelsesprøven skal navnlig være en Prøve nedad, nemlig tjene til Sikkerhed for, at de ikke er rene Sinkere eller ikke falder udenfor det nævnte Niveau af Kundskab. Naar de møder med det, har de Forudsætningen for at kunne gennemgaa Prøven. Saa kommer senere det Øjeblik, da man maa sigte Eleverne. Og nu glider jeg med det, jeg nu vil sige, over paa en helt anden Side af Sagen, hvorfra den efter min Mening ogsaa er forkastelig: Det er ganske forkert, siger jeg, at sigte disse Mennesker i 5 Minutter paa dette første Standpunkt. Thi man skal kende Eleverne. Men hvor er da det naturlige Øjeblik til at sigte disse Elever? Det er kommet, naar man har haft dem et Aars Tid, har lært dem at kende. Saa kan man sige til sig selv: Nu ved vi, hvad disse Elever er værd, nu ved vi, hvem der skal skydes ud, og hvem der skal beholdes. Jeg maa i denne Sammenhæng have Lov til, som man under-